

CENTRUM ANALIZ REGIONALNYCH
I LOKALNYCH

ATRAKCYJNOŚĆ INWESTYCYJNA REGIONÓW 2012

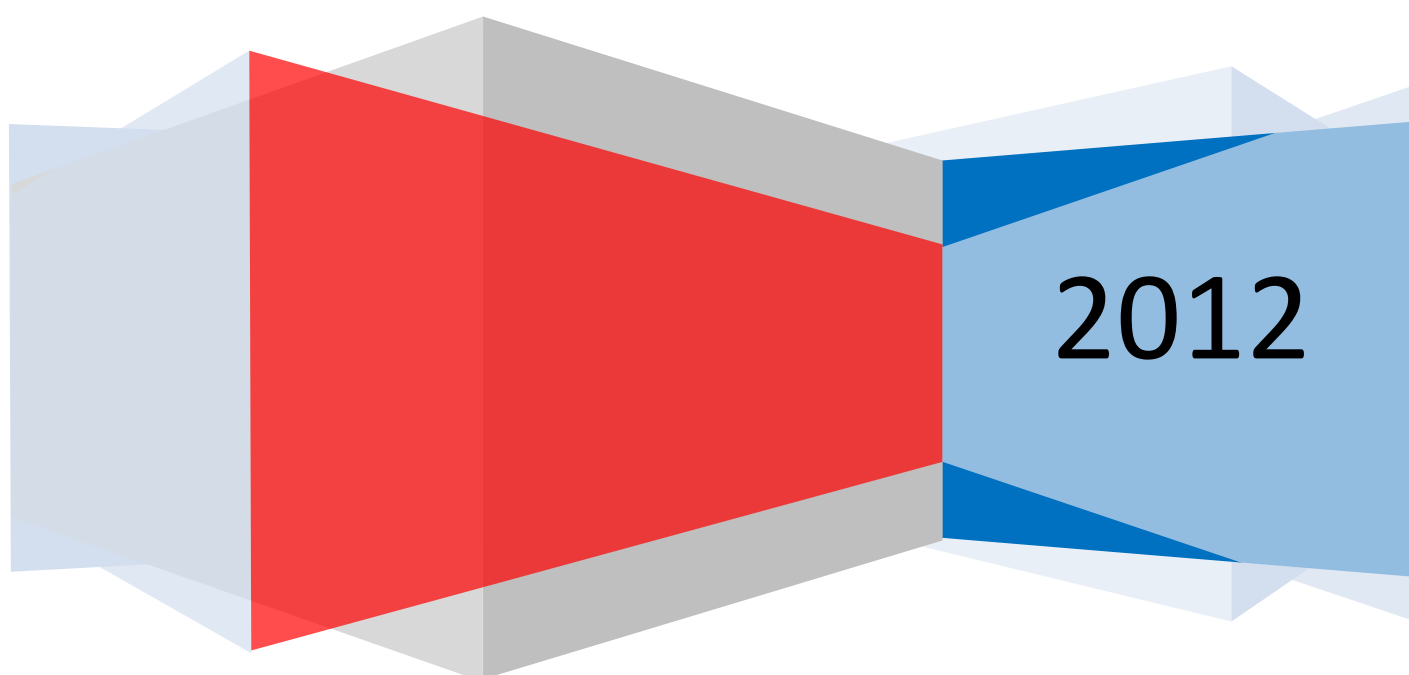
Województwo pomorskie

Dr hab. prof. SGH Hanna Godlewska-Majkowska

Dr Agnieszka Komor

Dr Patrycjusz Zarębski

Mgr Magdalena Typa

Warszawa, październik 2012

Wstęp

Niniejszy raport powstał w wyniku zastosowania wyników badań naukowych prowadzonych od 2002 roku, pod kierunkiem prof. SGH dr hab. H. Godlewskiej-Majkowskiej w Szkole Głównej Handlowej, w Kolegium Nauk o Przedsiębiorstwie, w Instytucie Przedsiębiorstwa. Wszyscy Autorzy stanowią trzon zespołu, rozwijającego metodykę pomiaru atrakcyjności inwestycyjnej regionów, w celu możliwie jak najlepszego uchwycenia istotnych dla inwestora cech regionów, rozpatrywanych ogólnie oraz z punktu widzenia specyfiki działalności gospodarczej oraz wielkości inwestycji.

Wskaźniki potencjalnej atrakcyjności inwestycyjnej (PAI) oceniają walory lokalizacyjne regionów. W wersji uproszczonej są obliczane dla jednostek różnych szczebli podziału statystycznego (gminy, powiaty, podregiony, województwa). Są to wskaźniki PAI1 odnoszące się do całości gospodarki regionalnej/narodowej (PAI1_GN) oraz do wybranych sekcji: C - przemysłu przetwórczego, G - handlu i napraw, I - turystyki i gastronomii, M - działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej.

Oprócz tego są opracowane wskaźniki wyłącznie dla województw, w oparciu o wiele cech dostępnych tylko na tym poziomie województw lub makroregionów. Umożliwiają znacznie szerszy zakres kontekstu ocen ich atrakcyjności inwestycyjnej. Są to wskaźniki grupy PAI2, opracowane na potrzeby oceny atrakcyjności inwestycyjnej w ujęciu ogólnym, a także w odniesieniu do ww. sekcji gospodarki (PAI2_C, PAI2_G, PAI2_I, PAI2_M).

Ponadto w raporcie wykorzystano oceny rzeczywistej atrakcyjności inwestycyjnej, nawiązującej do napływu kapitału inwestycyjnego oraz efektów inwestycji, rozpatrywanych z punktu widzenia produktywności i efektywności poniesionych nakładów.

Zaproponowane miary są przedmiotem corocznej ewaluacji dzięki konsultacjom z instytucjami obsługującymi inwestorów zagranicznych, jak i bezpośrednim kontaktom zespołu z jednostkami samorządu terytorialnego oraz organizacjami przedsiębiorców. Z opisem metodycznym pomiaru atrakcyjności inwestycyjnej regionów Polski oraz powiatów i gmin można zapoznać się na stronie Instytutu Przedsiębiorstwa: www.sgh.waw.pl/instytuty/ip, na stronie współpracującego z Instytutem Przedsiębiorstwa Centrum Analiz Regionalnych i Lokalnych: www.caril.edu.pl, a także w licznych publikacjach naukowych i ekspertyzach.

1. Charakterystyka gospodarki regionalnej województwa pomorskiego

Gospodarka województwa pomorskiego jest jedną z lepiej rozwijających się w Polsce. Nadmorskie położenie sprzyja rozwojowi gospodarki morskiej w regionie: budową i naprawą okrętów oraz obsługą portów, rybołówstwem czy turystyką nadmorską. Cechą ostatnich lat jest prężny rozwój szkutnictwa: w małych stocznicach powstają zarówno nowoczesne jachty, jak i repliki średniowiecznych łodzi.

Głównymi atutami województwa są następujące elementy:

- W województwie funkcjonują dwa parki naukowo-technologiczne i dwie specjalne strefy ekonomiczne. Na ich terenach działają min. nowoczesne zakłady produkujące podzespoły elektroniczne i nowoczesne zakłady farmakologiczne,
- Na obrzeżach Gdańska powstaje mała „Dolina Krzemowa”, gdzie swoje siedziby mają m.in. producent urządzeń kontroli dostępu (Stel), producent oprogramowania multimedialnego (Young Digital Planet) oraz ośrodek badawczo-rozwojowy firmy Intel Technology Poland. Pod Gdańskiem działa firma DGT, znany producent nowoczesnych systemów łączności. W Pomorskiem działa 8 procent wszystkich polskich firm informatycznych, ponadto w województwie produkuje się 18% oprogramowania komputerowego,
- Pomorze jest światowym liderem wyrobów bursztyniarskich. W ponad 3 tys. małych zakładów pracuje około 10 tys. rzemieślników i artystów projektujących biżuterię. Ich roczne przychody, zwłaszcza z eksportu, ocenia się na ponad 300 mln dolarów. W 2006 roku zostało otwarte w Gdańsku jedyne na świecie Muzeum Bursztynu,
- Bogate walory przyrodnicze dla rozwoju turystyki,
- Region posiada ważny kompleks portowy, pełniący funkcje ogólnokrajowe i międzynarodowe,
- Województwo dysponuje bardzo dobrze rozwiniętą bazą naukowo-dydaktyczną w postaci uczelni wyższych i instytucji badawczych. Cechą wyróżniającą system kształcenia w regionie są uczelnie kształcące na kierunkach związanych z gospodarką morską wysoko oceniane (kategoria I) przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego (Instytut Budownictwa Wodnego, Instytut Morski).

Zbioreczną charakterystykę województwa zawiera tabela 1.

Tabela 1. Ogólna charakterystyka gospodarki województwa pomorskiego

Wyszczególnienie	Województwo pomorskie	Polska	Udział procentowy województwa w wielkości krajowej
Potencjał rynkowy			
PKB per capita w 2009 r. (zł/osoba)	34.267	35.210	-
Liczba ludności (osoby stan na stan na 31 XII 2011)	2.283.500	38.538.447	5,9%

Potencjał zasobów pracy			
Absolwenci szkół wyższych w 2011 r. (osoby)	27.434	492.646	5,6%
Absolwenci szkół średnich w 2011 r. (osoby)	24.010	421.724	5,7%
Liczba pracujących (osoby stan na 31 XII 2011)	744.321	13.911.203	5,4%
Struktura pracujących w 2011 r.	Sektor rolniczy 7,5% Sektor przemysłowy 29,9% Sektor usługowy 62,6%	Sektor rolniczy 12,7% Sektor przemysłowy 30,6% Sektor usługowy 56,7%	
Nakłady inwestycyjne i kapitał spółek z udziałem kapitału zagranicznego w województwie			
Nakłady inwestycyjne w 2010 r. (mln zł)	4.003,6	61.600,3	6,5%
Kapitał spółek w 2010 r. (mln zł)	11.555,7	188.812,4	6,1%
Specjale strefy ekonomiczne w województwie			
- SSE Pomorska, podstrefy: gm. Chojnice, gm. Człuchów, gm. Gniewino, gm. Krokowa, gm. Sztum, gm. Tczew, m. Gdańsk, m. Gdynia, m. Kwidzyn, m. Malbork, m. Starogard Gdański, m. Tczew - SSE Słupska, podstrefy: gm. Debrzno, gm. Słupsk, gm. Żukowo, m. Słupsk			
Wyróżniające oceny PAI_2 i RAI (klasa A, B i C)			
Potencjalna atrakcyjność inwestycyjna PAI_2		Gospodarka narodowa klasa C Przemysł kapitałochłonny klasa B Przemysł pracochłonny klasa C Handel klasa C Turystyka klasa B Edukacja klasa C	
Rzeczywista atrakcyjność inwestycyjna RAI		Gospodarka narodowa klasa B Przemysł klasa B Handel klasa C Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna klasa C	
Wyróżnione powiaty i gminy wg PAI1_GN			
Powiaty	Klasa A	Powiat gdański, Powiat m. Słupsk, Powiat m. Gdańsk, Powiat m. Gdynia, Powiat m. Sopot	
	Klasa B	Powiat pucki	
Gminy	Klasa A	Sopot (1), Pruszcz Gdański (1), Tczew (1), Gdańsk (1), Ustka (1), Chojnice (1), Starogard Gdański (1), Krynica Morska (1), Malbork (1), Lębork (1), Gdynia (1), Kwidzyn (1), Słupsk (1), Pruszcz Gdański (2), Wejherowo (1), Puck (1), Kosakowo (2), Kolbudy (2), Rumia (1), Człuchów (1), Władysławowo (1), Jastarnia (1), Reda (1), Łeba (1), Żukowo (3), Kościerzyna (1), Hel (1), Kobylnica (2)	
	Klasa B	Gniewino (2), Bytów (3), Ustka (2), Sztutowo (2), Słupsk (2), Nowy Staw (3), Nowy Dwór Gdański (3), Kościerzyna (2)	

Źródło: opracowanie własne.

Województwo pomorskie dostarczyło w 2009r. 5,7% produktu krajowego brutto Polski. W przeliczeniu na jednego mieszkańca stanowiło to 34.267 zł, przy średniej dla Polski 35.210 zł. Wynik ten plasuje województwo na 5 miejscu w kraju. Dynamika wzrostu PKB w województwie w latach 2003-2009 wyniosła 160,7%, przy średniej dla Polski równej 168,5%.

W porównaniu do całego kraju, struktura zatrudnienia w województwie charakteryzuje się wysokim udziałem sektora usług 62,6% podczas gdy na sektor rolniczy i przemysłowy przypada analogicznie 7,5% i 29,9% pracujących (GUS, BDR 2012).

Liczba osób zamieszkujących województwo w roku 2011 to 2283500 mieszkańców, co stanowiło 5,9% ludności Polski. W województwie pomorskim struktura wieku w roku 2010 przedstawiała się następująco: na wiek przedprodukcyjny przypadało 16,5% osób, produkcyjny: 68,1% i poprodukcyjny: 15,5% (Polska analogicznie: 15,1%, 68,1% i 16,8%). Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie była równa w sierpniu 2012 r. 12,1%, dla porównania w Polsce - 12,4%.¹ Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w pierwszym półroczu 2012 wyniosło 3.691,8 zł, czyli 100,1% średniego wynagrodzenia w Polsce.

Główny potencjał dla tworzenia kapitału ludzkiego w województwie stanowi 28 uczelni wyższych, w których kształci się 104,8 tys. studentów, czyli 6,0% studentów w skali kraju. W województwie do szkół zasadniczych uczęszcza 7,3% uczniów województwa, natomiast do techników 5,8%.

Sektory strategiczne dla województwa ujęte w strategii rozwoju regionalnego to przede wszystkim: high-tech, logistyka, sektor morski, turystyka, sektor rolno-spożywczy.

Preferencyjne warunki prowadzenia działalności gospodarczej występują w województwie m.in. w 2 Specjalnych Strefach Ekonomicznych takich jak:

- SSE Pomorska, podstrefy: gm. Chojnice, gm. Człuchów, gm. Gniewino, gm. Krokowa, gm. Sztum, gm. Tczew, m. Gdańsk, m. Gdynia, m. Kwidzyn, m. Malbork, m. Starogard Gdański, m. Tczew,
- SSE Słupska, podstrefy: gm. Debrzno, gm. Słupsk, gm. Żukowo, m. Słupsk.

¹ Bezrobotni oraz stopa bezrobocia wg województw, podregionów i powiatów (stan w końcu sierpnia 2012 r.) GUS.

2. Pozycja województwa na mapie atrakcyjności inwestycyjnej Polski

Województwo pomorskie charakteryzuje się wysoką ogólną atrakcyjnością inwestycyjną, o czym świadczy przyznanie województwu klasy B wg wskaźnika potencjalnej atrakcyjności inwestycyjnej PAI 2_GN – por. rys.1 w Aneksie. Region uzyskał także bardzo wysokie oceny potencjalnej atrakcyjności inwestycyjnej dla sekcji przemysł kapitałochłonny (klasa B), przemysł pracochłonny (klasa C), handel (klasa C), turystyka (klasa B), edukacja (klasa C).²

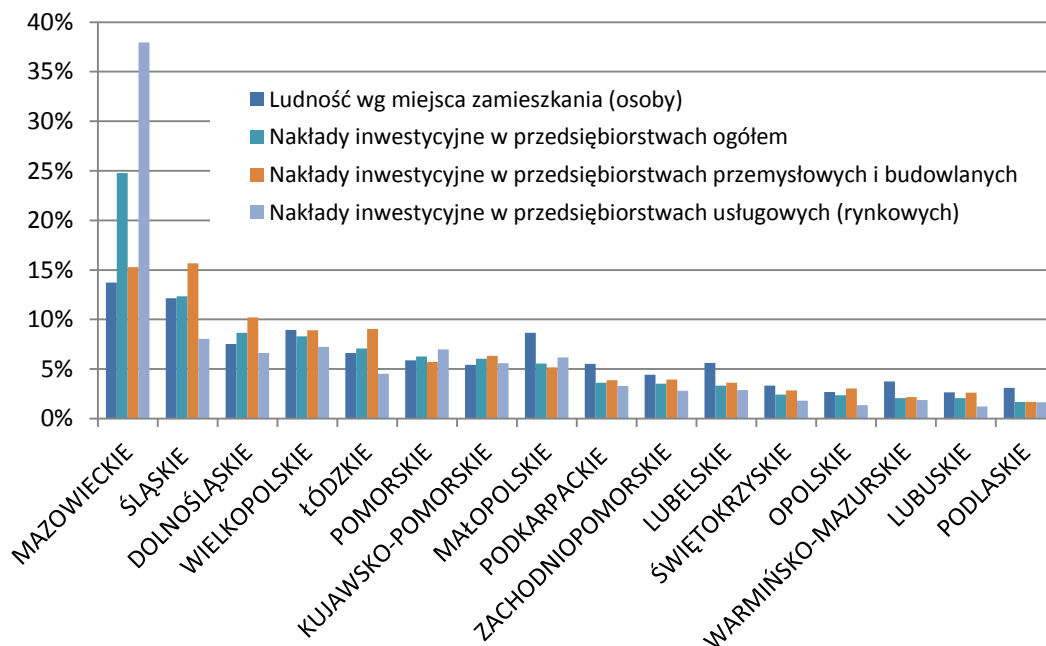
Atrakcyjność inwestycyjną można także określić na podstawie wskaźników rzeczywistej atrakcyjności inwestycyjnej (RAI), opartych na mikroklimatach takich jak: produktywność majątku trwałego, produktywność pracy, samofinansowanie JST oraz nakłady inwestycyjne. Region uzyskał ponadprzeciętne oceny wskaźników RAI dla gospodarki narodowej (klasa B), przemysł (klasa C), handel (klasa C), turystyka (klasa C), działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (klasa C) – por. rys. 2 w aneksie.

Potencjalna i rzeczywista atrakcyjność inwestycyjna znalazła odzwierciedlenie w decyzjach inwestorów odnośnie przepływów kapitału. Ukazuje to rysunek 1. Jak wynika z przedstawionego rysunku województwo pomorskie jest konkurencyjne na rynku inwestycji, gdyż udział województwa w krajowych nakładach inwestycyjnych przedsiębiorstw jest nieco wyższy (6,3%) od jego udziału w zaludnieniu (5,9%). Dotyczy to szczególnie nakładów inwestycyjnych w dokonywanych w przedsiębiorstwach finansowych, ubezpieczeniowych i obsługi rynku nieruchomości (na przedsiębiorstwa województwa pomorskiego przypada 11,8% krajowej wartości nakładów inwestycyjnych ponoszonych w ww. rodzajach usług) oraz sektora rolniczego (8,7%). Wskazuje to na docenianie potencjału rynkowego tego regionu przez inwestorów.

² Sekcja C - przemysł przetwórczy, sekcja G - handel i naprawy, sekcja I - hotele i restauracje, sekcja M- działalność profesjonalna, naukowa i techniczna.

Z opisem metodycznym pomiaru atrakcyjności inwestycyjnej regionów Polski oraz powiatów i gmin można zapoznać się na stronie <http://www.investmazovia.com/metodyka.html>

Rysunek 1. Struktura regionalna nakładów inwestycyjnych w przedsiębiorstwach w 2010 roku na tle udziału w zaludnieniu (% wielkości krajowej)

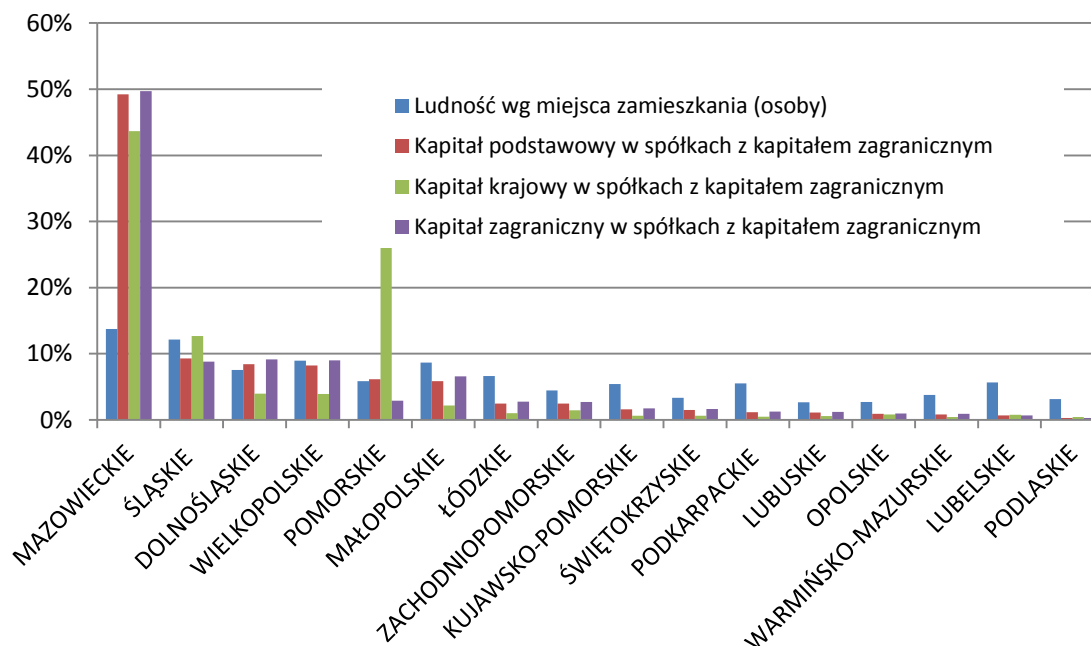
Uwaga: są to najbardziej aktualne dane.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych (data pobrania 23.10.2012)

Również napływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych potwierdza atrakcyjność województwa pomorskiego. W roku 2010 udział województwa w wartości kapitału podstawowego podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego wyniósł 6,12%, co zapewniło województwu szóstą lokatę w kraju - por. rysunek 2.

Sukces ten przełożył się na wzrost pozycji konkurencyjnej województwa w latach 2003-2010 mierzonej wartością kapitału podstawowego podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego z 2,9% do 6,1% (patrz rys. 3).

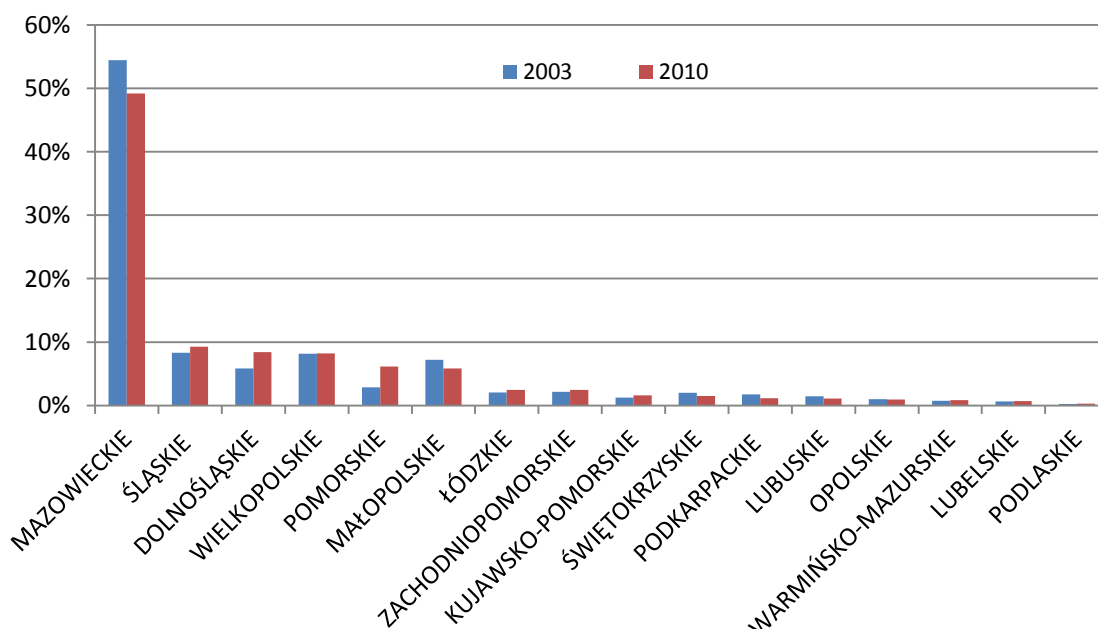
Rysunek 2. Struktura regionalna kapitału w spółkach z udziałem kapitału zagranicznego w 2010 roku na tle udziału w zaludnieniu (% wielkości krajowej)

Uwaga: są to najbardziej aktualne dane.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych (data pobrania 23.10.2012).

Rysunek 3. Pozycja konkurencyjna województw na rynku inwestycji z kapitałem zagranicznym wg wartości kapitału podstawowego spółek z udziałem kapitału zagranicznego w latach 2003 i 2010 (% wielkości krajowej)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, data pobrania 23.10.2012.

Jednocześnie województwo osiągnęło bardzo dobry wynik w absorpcji kapitału polskiego zaangażowanego w spółkach z udziałem kapitału zagranicznego (26,6%), co stanowiło wielkość ustępującą absorpcji kapitału krajowego w podmiotach z udziałem kapitału zagranicznego jedynie w województwie mazowieckim (43,7%).

Jednak pozycja konkurencyjna mierzona udziałem województwa w liczbie pracujących w podmiotach z udziałem kapitału zagranicznego uległa w tym czasie osłabieniu z 4,8 do 3,8%. Liczba pracujących w ww. podmiotach wzrosła z 52.887 do 57.335, czyli o 8%, podczas gdy w całym kraju zmiana ta była znacznie większa (o 37%).

Szansą dla województwa pomorskiego może być staranne przygotowanie terenów inwestycyjnych, przez poszczególne jednostki samorządu terytorialnego, stosownie do posiadanych walorów lokalizacyjnych.

3. Zróżnicowanie wewnętrzne atrakcyjności inwestycyjnej województw

Powiaty

Do najbardziej atrakcyjnych powiatów województwa pomorskiego należy zaliczyć miasta na prawach powiatu: Gdańsk, Gdynia, Sopot, Słupsk oraz powiaty gdański i pucki - patrz tab. 2.

Tabela 2. Potencjalna atrakcyjność inwestycyjna powiatów województwa pomorskiego dla gospodarki narodowej oraz wybranych sekcji

Powiat	PAI1_GN	PAI1_GN	PAI1_C	PAI1_G	PAI1_I	PAI1_M
Powiat m. Sopot	0,430	A	A	A	A	A
Powiat m. Gdańsk	0,372	A	A	A	A	A
Powiat m. Gdynia	0,352	A	A	A	A	A
Powiat m. Słupsk	0,341	A	A	A	B	A
Powiat gdański	0,319	A	A	B	B	B
Powiat pucki	0,298	B	B	B	A	C
Powiat kwidzyński	0,274	C	C	C	C	C
Powiat lęborski	0,267	C	D	D	B	C
Powiat wejherowski	0,266	C	D	D	B	C
Powiat chojnicki	0,263	C	D	E	E	C

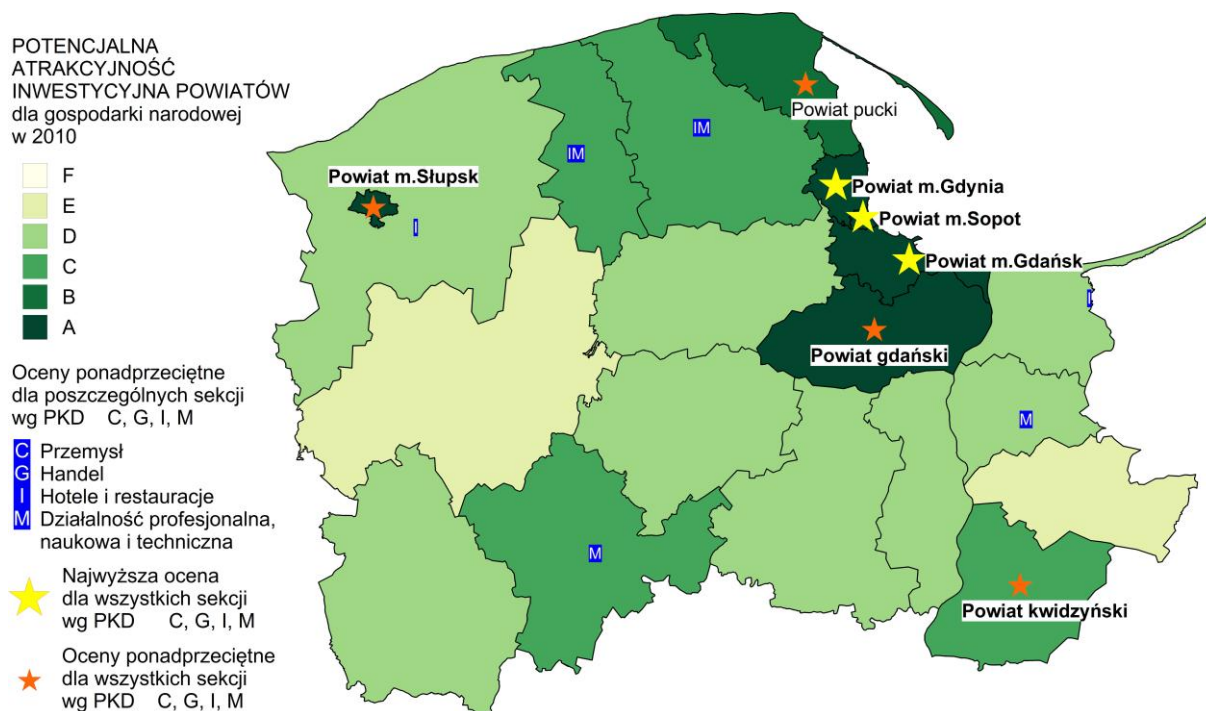
Źródło: opracowanie własne.

Na wyróżnienie zasługują powiaty grodzkie: Sopot, Gdańsk, Gdynia z uwagi na uzyskanie przez te jednostki klasy A potencjalnej atrakcyjności inwestycyjnej dla wszystkich analizowanych sekcji gospodarki narodowej.

W odniesieniu do poniższych sekcji należy wyróżnić dodatkowo następujące powiaty:

- kwidzyński (klasa C) dla sekcji C,
- kwidzyński (klasa C) dla sekcji G,
- pucki, wejherowski, chojnicki, lęborski, kwidzyński, malborski (klasa C) dla sekcji M.

Syntetyczną ocenę atrakcyjności inwestycyjnej powiatów województwa pomorskiego zawiera rysunek 4.

Rysunek 4. Zróżnicowanie przestrzenne potencjalnej atrakcyjności inwestycyjnej powiatów woj. pomorskiego z uwzględnieniem najbardziej atrakcyjnych sekcji

Źródło: opracowanie własne.

Gminy

Podobnie jak w przypadku powiatów, również atrakcyjność gmin wykazuje duże zróżnicowanie. Wśród najlepiej ocenionych znalazły się takie gminy jak: Sopot (1), Pruszcz Gdański (1), Tczew (1), Gdańsk (1), Ustka (1), Chojnice (1), Starogard Gdański (1), Krynica Morska (1), Malbork (1), Lębork (1), Gdynia (1), Kwidzyn (1), Słupsk (1), Pruszcz Gdański (2), Wejherowo (1), Puck (1), Kosakowo (2), Kolbudy (2), Rumia (1), Człuchów (1), Władysławowo (1), Jastarnia (1), Reda (1), Łeba (1), Żukowo (3), Kościerzyna (1), Hel (1), Kobylnica (2). Znalazło to także odzwierciedlenie w ich wysokich ocenach (A lub B) dla wszystkich analizowanych sekcji - por. tabela 3.

Tabela 3 Potencjalna atrakcyjność inwestycyjna gmin województwa pomorskiego dla gospodarki narodowej oraz wybranych sekcji

Gmina	PAI1_GN	PAI1_GN	PAI1_C	PAI1_G	PAI1_I	PAI1_M
Sopot (1)	0,308	A	A	A	A	A
Pruszcz Gdański (1)	0,295	A	A	A	A	A
Tczew (1)	0,283	A	A	A	A	A
Gdańsk (1)	0,283	A	A	A	A	A
Ustka (1)	0,273	A	A	A	A	A
Chojnice (1)	0,271	A	A	A	C	A
Starogard Gdański (1)	0,270	A	A	A	A	A
Krynica Morska (1)	0,269	A	A	A	A	B
Malbork (1)	0,269	A	A	A	B	A
Lębork (1)	0,269	A	A	A	B	A

Gdynia (1)	0,268	A	A	A	A	A
Kwidzyn (1)	0,268	A	A	A	A	A
Słupsk (1)	0,268	A	A	A	B	A
Pruszcz Gdański (2)	0,265	A	A	A	A	A
Wejherowo (1)	0,264	A	A	A	A	A
Puck (1)	0,263	A	A	A	A	A
Kosakowo (2)	0,261	A	A	A	A	A
Kolbudy (2)	0,260	A	A	A	A	A
Rumia (1)	0,252	A	A	A	B	A
Człuchów (1)	0,246	A	A	A	B	A
Władysławowo (1)	0,245	A	A	A	A	A
Jastarnia (1)	0,242	A	A	A	A	A
Reda (1)	0,234	A	A	A	A	A
Łeba (1)	0,231	A	A	A	A	B
Żukowo (3)	0,229	A	A	B	B	A
Kościerzyna (1)	0,229	A	A	A	C	A
Hel (1)	0,229	A	A	A	A	C
Kobylnica (2)	0,224	A	A	A	A	B

(1) – gmina miejska, (2) – gmina wiejska, (3) – gmina wiejsko-miejska

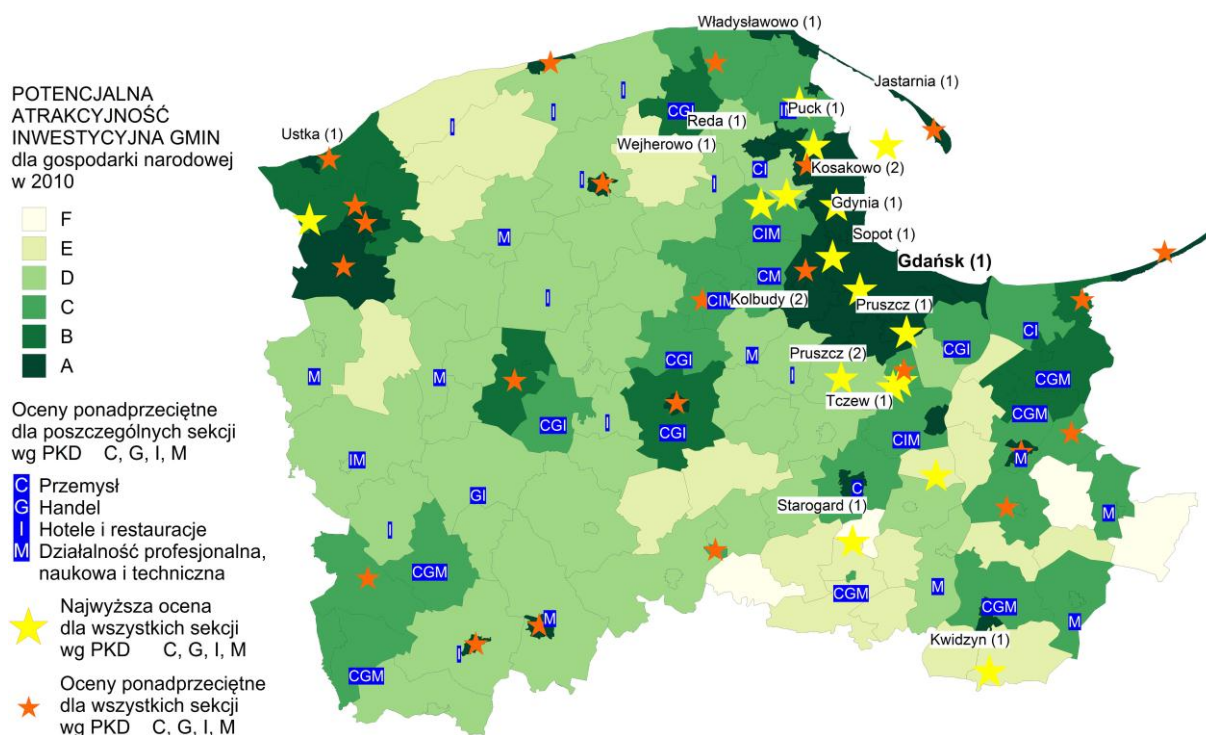
Źródło: opracowanie własne.

Atrakcyjne gminy to także gminy zaliczone do klasy B wg wskaźnika PAI1_GN, takie jak: Gniewino (2), Bytów (3), Ustka (2), Sztutowo (2), Słupsk (2), Nowy Staw (3), Nowy Dwór Gdański (3), Kościerzyna (2). Również i tę grupę gmin cechuje uniwersalność walorów lokalizacyjnych, dzięki czemu są atrakcyjne dla ogółu rozpatrywanych rodzajów działalności.

W odniesieniu do poszczególnych sekcji oprócz już wcześniej wymienionych należy wyróżnić następujące gminy klasy C:

- Cedry Wielkie (2), Pszczółki (2), Chmielno (2), Kartuzi (3), Przodkowo (2), Stężyca (2), Stegna (2), Krokowa (2), Szemud (2), Wejherowo (2), Studzienice (2), Czarne (3), Przechlewo (2), Rzeczenica (2), Kwidzyn (2), Nowy Staw (3), Stare Pole (2), Czarna Woda (1), Starogard Gdański (2), Tczew (2), Sztum (3) - dla sekcji C,
- Cedry Wielkie (2), Pszczółki (2), Chmielno (2), Stężyca (2), Nowy Dwór Gdański (3), Krokowa (2), Lipnica (2), Studzienice (2), Czarne (3), Przechlewo (2), Rzeczenica (2), Kwidzyn (2), Nowy Staw (3), Stare Pole (2), Sztum (3) - dla sekcji G,
- Cedry Wielkie (2), Przywidz (2), Pszczółki (2), Chmielno (2), Kartuzi (3), Stężyca (2), Puck (2), Luzino (2), Szemud (2), Czarna Dąbrówka (2), Lipnica (2), Miastko (3), Studzienice (2), Chojnice (1), Człuchów (2), Koczała (2), Wicko (2), Smołdzino (2), Kościerzyna (1), Lipusz (2), Stare Pole (2), Czarna Woda (1), Tczew (2), Sztum (3) - dla sekcji I,
- Chmielno (2), Kartuzi (3), Przodkowo (2), Somonino (2), Nowy Dwór Gdański (3), Sztutowo (2), Hel (1), Krokowa (2), Puck (2), Szemud (2), Kołczygłowy (2), Miastko (3), Chojnice (2), Czarne (3), Przechlewo (2), Rzeczenica (2), Kępice (3), Potęgowo (2), Słupsk (2), Ustka (2), Kwidzyn (2), Prabuty (3), Malbork (2), Stare Pole (2), Czarna Woda (1), Gniew (3), Tczew (2), Dzierżgoń (3) - dla sekcji M.

Syntetyczną ocenę atrakcyjności inwestycyjnej gmin województwa pomorskiego zawiera rysunek 5.

Rysunek 5. Potencjalna atrakcyjność inwestycyjna gmin województwa pomorskiego

Źródło: opracowanie własne.

4. Wsparcie instytucjonalne inwestora i przedsiębiorcy w województwie

Rozwój instytucji otoczenia biznesu w regionie stanowi ważny czynnik jego atrakcyjności inwestycyjnej. Szczególnie istotną rolę odgrywają instytucje wspierające przedsiębiorczość, rozwiązania proinwestycyjne, komercjalizację badań naukowych i innowacyjność przedsiębiorstw. Wśród instytucji okołobiznesowych w województwie (z wyłączeniem instytucji naukowo-badawczych), które mają wpływ na rozwój gospodarczy regionu znajdują się m.in. następujące podmioty: Pomorski Park Naukowo Technologiczny w Gdyni, Agencja Rozwoju Pomorza w Gdańsku, Agencja Rozwoju Gdyni, Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości przy Uniwersytecie Gdańskim, Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości Politechniki Gdańskiej, Bałtycki Klaster Ekoenergetyczny, Gdańskie Centrum Obsługi Przedsiębiorców, Centrum Przedsiębiorczości w Sopocie, Centrum Wiedzy i Przedsiębiorczości Politechniki Gdańskiej, Centrum Transferu Technologii w Gdańsku, Fundacja Gospodarcza Gdynia, Fundusz Pożyczkowy SŁUPIA Słupskie Stowarzyszenie Innowacji Gospodarczych i Przedsiębiorczości, Gdańska Agencja Rozwoju Gospodarczego, Gdańska Fundacja Przedsiębiorczości, Gdański Inkubator Przedsiębiorczości STARTER, Gdański Klaster Budowlany, Gdański Park Naukowo Technologiczny, Gdyńskie Centrum Wspierania Przedsiębiorczości, Inkubator Przedsiębiorczości przy Stowarzyszeniu Wspierania Przedsiębiorczości w Malborku, Izba Rzemiosła i Przedsiębiorczości Pomorza Środkowego w Słupsku, INTERIZON - Pomorski Klaster ICT, Krajowa Izba Gospodarki Morskiej w Gdyni, Krajowa Izba Gospodarcza Bursztynu w Gdańsku, Kwidzyński Park Przemysłowo-Technologiczny, Rada Regionalna Federacji Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych NOT w Słupsku, Pomorska Agencja Rozwoju Regionalnego w Słupsku, Polska Izba Spedycji i Logistyki w Gdyni, Pomorska Izba Przemysłowo-Handlowa w Gdańsku, Pomorska Izba Rzemieślnicza Małych i Średnich Przedsiębiorstw w Gdańsku, Pomorska

Okręgowa Izba Inżynierów Budownictwa w Gdańsku, Pomorska Rada Federacji Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych NOT w Gdańsku, Pomorski Fundusz Pożyczkowy w Gdańsku, Pomorski Klaster BioEkoChemiczny, Pomorski Regionalny Fundusz Poręczeń Kredytowych w Gdańsku, Regionalna Izba Gospodarcza Pomorza w Gdańsku, Pracodawcy Pomorza w Gdańsku, Słupskie Stowarzyszenie Innowacji Gospodarczych i Przedsiębiorczości, Stowarzyszenie Wolna Przedsiębiorczość Oddział Terenowy w Gdańsku.

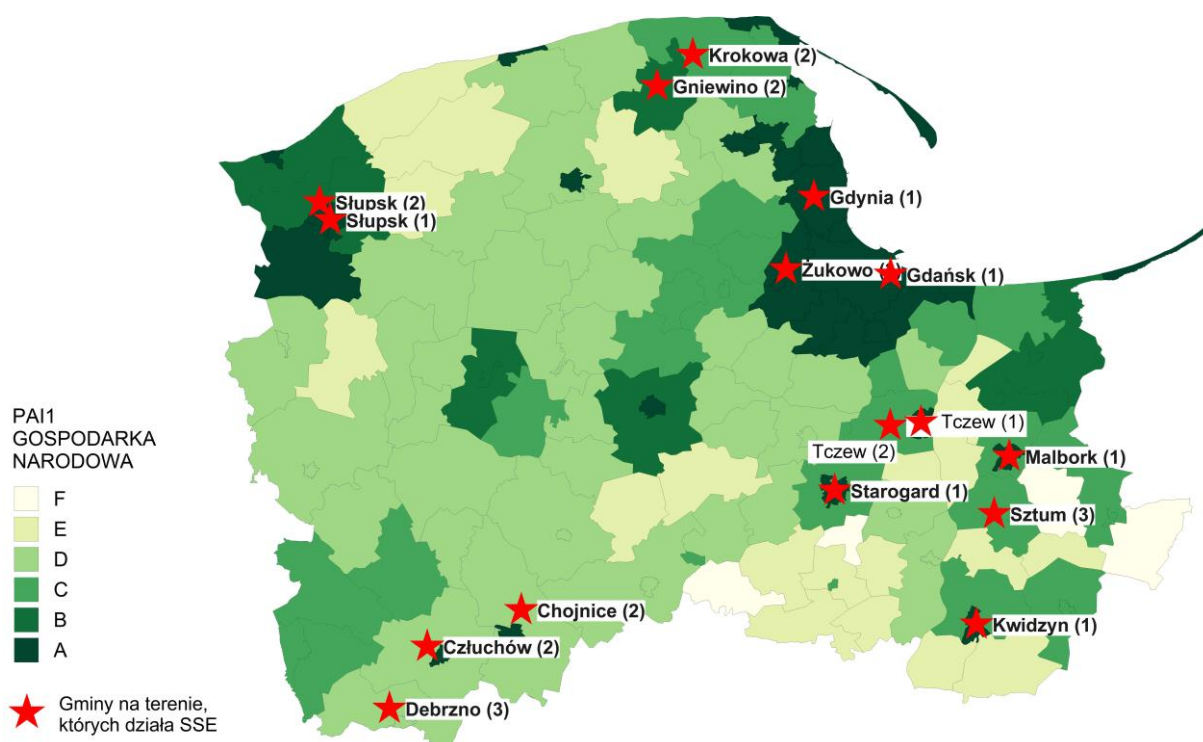
Pomorski Park Naukowo Technologiczny w Gdyni. Oferta Parku obejmuje opiekę naukową i biznesową (autor projektu może współpracować z opiekunem merytorycznym i uzyskiwać pomoc od Rady Naukowej), usługi doradztwa, ułatwianie współpracy z kooperantami, pomoc w znalezieniu odpowiedniego rozwiązania technologicznego, wspomaganie procesu wymiany technologii, dostęp do wiedzy i baz danych, możliwość udziału w szkoleniach, warsztatach, konferencjach, możliwość nauki języków obcych oraz savoir vivre'u w biznesie, promocję działań partnerów PPNT, dostęp do laboratoriów badawczych, prototypowni, kompleksu konferencyjno-wystawienniczego. W ramach Parku funkcjonuje m.in. Regionalny Ośrodek Informacji Patentowej (informuje, szkoli i doradza w zakresie wiedzy patentowej oraz ochrony własności intelektualnej), Inkubator Innowacji i Przedsiębiorczości PPNT oraz BioInkubator PPNT (oferta skierowana do firm biotechnologicznych, które otrzymują szerszą formę wsparcia w ramach Wdrożeniowego Laboratorium Biotechnologii i Ochrony Środowiska PPNT). W ramach działalności Inkubatora - poza kompleksowym wsparciem, które jest oferowane również starszym firmom w ramach Parku - oferta została poszerzona o dodatkowe elementy, takie jak: niskie koszty prowadzenia działalności, preferencyjne warunki wynajmu lokali, opiekę merytoryczną Rady Naukowej nad realizowanym w ramach PPNT projektem oraz opiekę mentora branżowego. Dla przedsiębiorstw i instytucji, które nie znajdują lokalizacji się na terenie Parku powstał projekt ePPNT, w ramach, którego można działać w PPNT bez potrzeby przeprowadzki na jego teren. Projekt obejmuje dwa systemy kooperacji: e-Park oraz e-Inkubator. Oferta e-Parku skierowana jest do posiadających ugruntowaną pozycję innowacyjno-wdrożeniowych firm (głównie z branż: ITC, wzornictwo przemysłowe, biotechnologia, ochrona środowiska, multimedia). Oferta e-Inkubatora powstała z myślą o firmach istniejących nie dłużej niż rok lub przedsiębiorcach dopiero planujących założyć innowacyjną działalność gospodarczą. Pod opieką przydzielonego przez PPNT mentora firma realizować będzie zgłoszony przez siebie i zatwierdzony przez ekspertów Parku innowacyjny projekt z dowolnej branży. Początkujący przedsiębiorca w ramach e-Inkubatora otrzyma dostęp do doradztwa merytorycznego oraz wsparcia promocyjnego, a także wiarygodnej i szeroko rozpoznawanej marki PPNT. (<http://ppnt.pl/>, 02.10.2012.).

Agencja Rozwoju Pomorza w Gdańsku (ARP S.A.). Oferta Agencji obejmuje usługi informacyjne, doradcze i szkoleniowe. ARP S.A. uruchomiła fundusz, który ma na celu inicjowanie działalności innowacyjnej poprzez bezpłatne wsparcie pomysłodawców w początkowym etapie rozwoju, a następnie kapitałowe zaangażowanie w nowoutworzoną spółkę. Działalność w ramach projektu obejmuje tzw. preinkubację - wsparcie rzeczowe, eksperckie i finansowe projektów innowacyjnych na wczesnym etapie rozwoju (m.in. bezpłatne udostępnienie powierzchni biurowej, wyposażenia biurowego, zapewnienie bezpłatnych eksperckich usług doradczych) oraz w następnym kroku inwestowanie do wartości 200.000 EUR w udziały bądź akcje (do 49% udziałów / akcji) spółek tworzonych na bazie preinkubowanych projektów. ARP w Gdańsku jest zaangażowana w nowy system obsługi inwestorów zagranicznych na Pomorzu - Invest in Pomerania (dotychczasowe działania podmiotów zajmujących się obsługą inwestorów zostały skupione w ramach jednej inicjatywy). (<http://www.arp.gda.pl/>, 02.10.2012.).

Specjalne strefy ekonomiczne w województwie pomorskim - efekty funkcjonowania

Na terenie województwa pomorskiego funkcjonują 2 specjalne strefy ekonomiczne: Pomorska i Słupska. Do końca 2011 r. strefy swoim zasięgiem obejmowały nieruchomości położone na terenie 8 miast i 9 gmin (rys. 6).

Rysunek 6. Rozmieszczenie specjalnych stref ekonomicznych na terenie województwa pomorskiego

Źródło: opracowanie własne.

Pierwsze tereny strefowe powołano w 1997 r. Przedsiębiorstwa strefowe działające w regionie poniosły do końca 2011 r. nakłady inwestycyjne na łączną kwotę 3,4 mld zł, co stanowi 4% wszystkich nakładów inwestycyjnych poniesionych w SSE w Polsce. W tym samym okresie przedsiębiorstwa strefowe utworzyły 11 tys. nowych miejsc pracy w regionie, co stanowi 6% wszystkich nowych miejsc pracy utworzonych w strefach – por. tab. 4.

Tab. 4. Efekty funkcjonowania specjalnych stref ekonomicznych na koniec 2011 r.

SSE/ Gmina	Wiodące sektory (nakłady inwestycyjne powyżej 20% nakładów inwestycyjnych w podstrefie)	Liczba nowych miejsc pracy	Skumulowane nakłady inwestycyjne w mln zł
Pomorska SSE, Chojnice (2)	Produkcja dachówek	36	57,4
Pomorska SSE, Człuchów (2)			
Słupska SSE, Debrzno (3)		0	0,0
Pomorska SSE, Gdańsk (1)	Przemysł maszynowy, B+R, leki	89	187,0
Pomorska SSE, Gdynia (1)	Produkcja wielkogabarytowych konstrukcji stalowych		
Pomorska SSE, Gniewino (2)	Przetwórstwo ryb, przemysł metalowy	367	76,2
Pomorska SSE, Krokowa (2)	Przetwórstwo ryb, przemysł metalowy	367	76,2
Pomorska SSE, Kwidzyn (1)	Przemysł elektrotechniczny	2.045	1.063,6
Pomorska SSE, Malbork (1)	Przemysł chemiczny i budowlany	186	74,0
Słupska SSE, Słupsk (2)	Przetwórstwo tworzyw sztucznych, wyroby metalowe, transport, przetwórstwo drzewne	1	24,6
Słupska SSE, Słupsk (1)	Produkcja szyb samochodowych, przetwórstwo tworzyw sztucznych dla budownictwa, produkcja wyrobów metalowych, produkcja lekkich samolotów, przetwórstwo rybne	1.534	349,2
Pomorska SSE, Starogard Gdański (1)	Przemysł farmaceutyczny	1.645	567,5
Pomorska SSE, Sztum (3)			
Pomorska SSE, Tczew (1)	Przemysł elektroniczny	3.058	584,4
Pomorska SSE, Tczew (2)	Przemysł elektrotechniczny, produkcja opakowań metalowych	1.447	376,3
Pomorska SSE, Tczew (2)	Brak danych		
Słupska SSE, Żukowo (3)	Kurki, zawory, urządzenia chłodnicze, wytwornice pary	188	0,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PAIiIZ.

Największe wartościowo inwestycje napłynęły do Kwidzyna (INTERNATIONAL PAPER Kwidzyn S.A., JABIL CIRCUIT POLAND sp. z o.o., FABRYKA PLASTIKÓW POMERANIA sp. z o.o., LEMAHIEU POLSKA sp. z o.o.), Tczewa (SILGAN METAL PACKAGING Tczew S.A., MOLEX PREMISE NETWORKS Sp. z o.o., MBF Sp. z o.o., GEMALTO Sp. z o.o., PRESS GLASS S.A., VETREX Sp. z o.o., E-Doradca sp. z o.o., California Trading sp. z o.o. sp. k., FLEXTRONICS INTERNATIONAL POLAND Sp. z o.o., **P.H. MEGA Jerzy Oleksy**, CARTONDRUCK sp. z o.o., TAPFLO sp. z o.o., WARMUS Investment sp. z o.o.) oraz Starogardu Gdańskiego (AKOMEX sp. z o.o., GILLMET sp. z o.o. - **Cynkownia Ogniowa**, ZAKŁADY FARMACEUTYCZNE „POLPHARMA” S.A.).

Zgodnie z planami rozwoju poszczególnych stref ekonomicznych na terenie województwa pomorskiego zakłada się pozyskiwanie inwestorów:

- Prowadzących działalność badawczo-rozwojową, z sektora nowoczesnych usług i zaawansowanych technologii, współpracujących z instytucjami naukowymi oraz zajmujących się gromadzeniem i przetwarzaniem danych, z branży maszynowej - w przypadku Pomorskiej SSE,
- Świadczących usługi transportowo-magazynowe oraz reprezentujących branże: motoryzacyjną, przetwórstwo drzewne, przemysł elektromaszynowy i metalowy w przypadku Słupskiej SSE.

Gmina na 5

Studenckie Koło Naukowe Przedsiębiorczości i Analiz Regionalnych, działające przy Instytucie Przedsiębiorstwa Szkoły Głównej Handlowej już po raz kolejny opublikowało wyniki raportu z badania jakości obsługi potencjalnych inwestorów przez urzędy gmin. Przedmiotem badań jakościowych nad atrakcyjnością inwestycyjną jest ocena stron internetowych oraz ocena kontaktu elektronicznego w wersji polsko - i anglojęzycznej z urzędami gmin. Efektem badania jest ranking „Gmina na 5”, który nagradza tym tytułem jednostki samorządu terytorialnego wyróżniające się wysokim poziomem obsługi z wykorzystaniem elektronicznych narzędzi komunikacji. Badania prowadzone są metodą tajemniczego klienta (ang. *mystery client*). W tegorocznej edycji na potrzeby rankingu ocenie poddano wszystkie gminy klasy A wg rankingu PAI 2010.

W efekcie przeprowadzonej oceny tytułem „Gminy na 5” wyróżniono 70 gmin, z czego 1 z terenu województwa pomorskiego – zob. tab. 5.

Tabela 5. Gmina województwa pomorskiego nagrodzona tytułem Gminy na 5

Gmina	Powiat	Ocena witryn internetowych	Ocena korespondencji w języku polskim	Ocena korespondencji w języku angielskim	Suma
Chojnice (1)	chojnicki	9	4	0	13

Źródło: Opracowanie własne.

Tytuł „Gminy na 5” został przyznany gminie Chojnice (jedynej z woj. pomorskiego) z uwagi na interesującą zawartości strony internetowej. Pomimo braku odpowiedzi na maila

w języku angielskim, gmina przesłała zwięzłą odpowiedź w języku polskim, zawierającą informację o preferencyjnych warunkach inwestowania na terenie gminy oraz zaproszenie na spotkanie.

5. Mocne i słabe strony województwa

Województwo pomorskie jest regionem o silnie zarysowanej specyfice, mającej wpływ na jego mocne i słabe strony. Jeśli dokonamy ich podziału w zależności od głównych uwarunkowań i czynników lokalizacji inwestycji, ujętych w mikroklimatach tworzących oceny potencjalnej i rzeczywistej atrakcyjności inwestycyjnej, to można je pogrupować w mocne strony (mikroklimaty o ocenach A, B lub C) oraz słabe strony (mikroklimaty o ocenach D, E lub F) - patrz tabela 6.

Tabela 6. Mocne i słabe strony województwa pomorskiego

Mocne strony województwa wg mikroklimatów IP SGH	Słabe strony województwa wg mikroklimatów IP SGH
Gospodarka narodowa	
Mikroklimat zasoby pracy klasa A Mikroklimat infrastruktura techniczna klasa C Mikroklimat rynkowy klasa C Mikroklimat administracja klasa C Produktywność pracy przedsiębiorstw klasa C Rentowność majątku trwałego klasa B Rentowność przedsiębiorstw klasa C Samofinansowanie jst klasa C Nakłady inwestycyjne klasa A	Mikroklimat infrastruktura społeczna klasa E Mikroklimat społeczny klasa E Mikroklimat innowacyjność klasa D
Przemysł kapitałochłonny	
Mikroklimat zasoby pracy klasa C Mikroklimat infrastruktura techniczna klasa A Mikroklimat rynkowy klasa C Mikroklimat administracja klasa C Mikroklimat innowacyjność klasa B Rentowność majątku trwałego klasa A Produktywność pracy przedsiębiorstw klasa C Samofinansowanie jst klasa C Nakłady inwestycyjne klasa B	Mikroklimat infrastruktura społeczna klasa D Mikroklimat społeczny klasa F
Przemysł pracochłonny	
Mikroklimat zasoby pracy klasa B Mikroklimat infrastruktura techniczna klasa B Mikroklimat rynkowy klasa C Rentowność majątku trwałego klasa A Produktywność pracy przedsiębiorstw klasa C Samofinansowanie jst klasa C Nakłady inwestycyjne klasa B	Mikroklimat infrastruktura społeczna klasa E Mikroklimat społeczny klasa F Mikroklimat administracja klasa D
Handel	
Mikroklimat zasoby pracy klasa A Mikroklimat infrastruktura techniczna klasa B Mikroklimat rynkowy klasa C Produktywność pracy przedsiębiorstw klasa C	Mikroklimat infrastruktura społeczna klasa E Mikroklimat społeczny klasa E Mikroklimat administracja klasa D Rentowność majątku trwałego klasa F

Samofinansowanie jst klasa C	Nakłady inwestycyjne klasa D
Turystyka	
Mikroklimat zasoby pracy klasa A Mikroklimat infrastruktura techniczna klasa C Mikroklimat rynkowy klasa B Mikroklimat administracja klasa C Samofinansowanie jst klasa C	Mikroklimat infrastruktura społeczna klasa D Mikroklimat społeczny klasa E Rentowność majątku trwałego klasa F Produktywność pracy przedsiębiorstw klasa F Nakłady inwestycyjne klasa D
Działalność profesjonalna naukowa i techniczna	
Mikroklimat zasoby pracy klasa B Mikroklimat infrastruktura techniczna klasa A Mikroklimat rynkowy klasa C Mikroklimat administracja klasa C Rentowność majątku trwałego klasa A Samofinansowanie jst klasa C Nakłady inwestycyjne klasa C	Mikroklimat infrastruktura społeczna klasa E Mikroklimat społeczny klasa E Mikroklimat innowacyjność klasa D Produktywność pracy przedsiębiorstw klasa D

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań Instytutu Przedsiębiorstwa SGH.

ANEKS

Rysunek 1. Potencjalna atrakcyjność inwestycyjna województw w Polsce w podziale na podstawowe sekcje gospodarcze

Potencjalna atrakcyjność inwestycyjna dla gospodarki narodowej w 2010

- klasa F
- klasa E
- klasa D
- klasa C
- klasa B
- klasa A

Potencjalna atrakcyjność inwestycyjna sekcje wg PKD C G I M

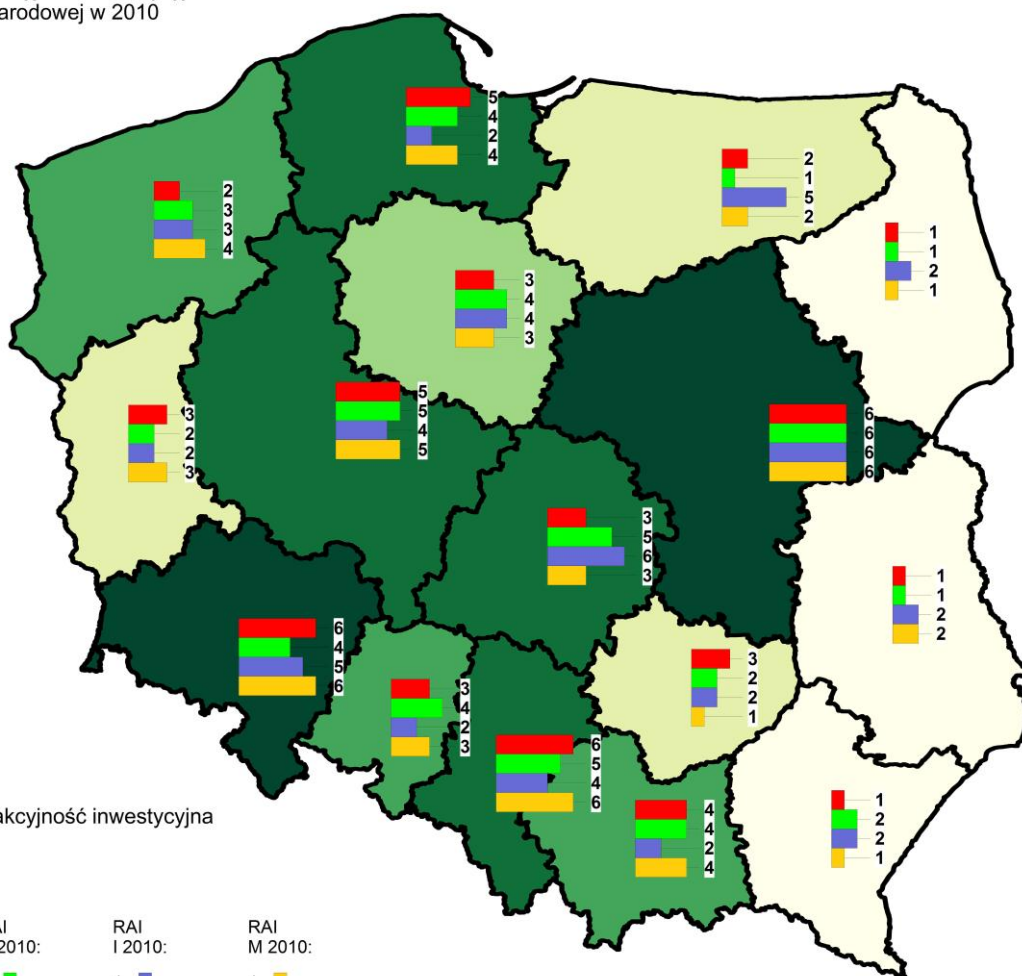
PAI 2
C K 2010:	PAI 2
C P 2010:	PAI 2
G 2010:	PAI 2
I 2010:	PAI 2
M 2010:
1
6	1
6	1
6	1
6	1
6

Źródło: opracowanie własne.

Rysunek 2. Rzeczywista atrakcyjność inwestycyjna województw w Polsce w podziale na podstawowe sekcje gospodarcze

Rzeczywista atrakcyjność inwestycyjna dla gospodarki narodowej w 2010

- klasa F
- klasa E
- klasa D
- klasa C
- klasa B
- klasa A

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 1. Zbiorne zestawienie wskaźników atrakcyjności inwestycyjnej dla województw

Województwo	DOLNOŚLĄSKIE	KUJAWSKO-POMORSKIE	LUBELSKIE	LUBUSKIE	ŁÓDZKIE	MAŁOPOLSKIE	MAZOWIECKIE	OPOLSKIE	PODKARPACKIE	PODLASKIE	POMORSKIE	ŚLĄSKIE	ŚWIĘTOKRZYSKIE	WARMIŃSKO-MAZURSKIE	WIELKOPOLSKIE	ZACHODNIOPOMORSKIE
PAI1 GN	A	E	F	C	D	C	A	E	D	E	B	A	F	D	B	C
PAI2 GN	A	E	F	D	C	B	A	D	D	E	C	A	F	E	C	D
RAI GN	A	D	F	E	B	C	A	C	F	F	B	B	E	E	B	C
PAI1 C	A	D	F	C	C	C	A	D	E	E	B	A	F	E	C	C
PAI2 C KAPITAŁ	A	E	F	D	D	B	A	D	D	E	B	A	F	F	C	E
PAI2 C PRACA	B	D	F	D	C	B	A	E	E	F	C	A	E	E	C	D
RAI C	A	D	F	D	D	C	A	D	F	F	B	A	D	E	B	E
PAI1 G	A	E	F	C	D	B	A	D	E	F	B	A	F	C	C	C
PAI2 G	B	C	F	E	C	B	A	D	E	E	C	A	F	E	B	D
RAI G	C	C	F	E	B	C	A	C	E	F	C	B	E	F	B	D
PAI1 I	B	E	F	B	E	B	A	E	D	E	B	D	F	B	C	A
PAI2 I	A	E	F	C	E	B	A	E	E	E	B	D	F	C	C	A
RAI I	B	C	E	E	A	E	A	E	E	E	E	C	E	B	C	D
PAI1 M	A	E	F	C	D	C	A	D	D	F	B	B	F	D	B	C
PAI2 M	A	E	E	D	D	C	A	D	D	E	C	B	F	E	C	D
RAI M	A	D	E	D	D	C	A	D	F	F	C	A	F	E	B	C

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań statutowych Kolegium Nauk o Przedsiębiorstwie, pod kierunkiem H. Godlewskiej – Majkowskiej.

Tablica 2. Potencjalna atrakcyjność inwestycyjna powiatów województwa pomorskiego dla gospodarki narodowej oraz wybranych sekcji

Powiat	PAI1_GN	PAI1_GN_klasy	PAI1_C_klasy	PAI1_G_klasy	PAI1_I_klasy	PAI1_M_klasy
Powiat m. Sopot	0,430	A	A	A	A	A
Powiat m. Gdańsk	0,372	A	A	A	A	A
Powiat m. Gdynia	0,352	A	A	A	A	A
Powiat m. Słupsk	0,341	A	A	A	B	A
Powiat gdański	0,319	A	A	B	B	B
Powiat pucki	0,298	B	B	B	A	C
Powiat kwidzyński	0,274	C	C	C	C	C
Powiat lęborski	0,267	C	D	D	B	C
Powiat wejherowski	0,266	C	D	D	B	C
Powiat chojnicki	0,263	C	D	E	E	C

Źródło: jak do tab. 1.

Tablica 3. Potencjalna atrakcyjność inwestycyjna gmin województwa pomorskiego dla gospodarki narodowej oraz wybranych sekcji

Gmina	PAI1_GN	PAI1_GN_klasy	PAI1_C_klasy	PAI1_G_klasy	PAI1_I_klasy	PAI1_M_klasy
Sopot (1)	0,308	A	A	A	A	A
Pruszcz Gdański (1)	0,295	A	A	A	A	A
Tczew (1)	0,283	A	A	A	A	A
Gdańsk (1)	0,283	A	A	A	A	A
Ustka (1)	0,273	A	A	A	A	A
Chojnice (1)	0,271	A	A	A	C	A
Starogard Gdański (1)	0,270	A	A	A	A	A
Krynica Morska (1)	0,269	A	A	A	A	B
Malbork (1)	0,269	A	A	A	B	A
Lębork (1)	0,269	A	A	A	B	A
Gdynia (1)	0,268	A	A	A	A	A
Kwidzyn (1)	0,268	A	A	A	A	A
Słupsk (1)	0,268	A	A	A	B	A
Pruszcz Gdański (2)	0,265	A	A	A	A	A
Wejherowo (1)	0,264	A	A	A	A	A
Puck (1)	0,263	A	A	A	A	A
Kosakowo (2)	0,261	A	A	A	A	A

Kolbudy (2)	0,260	A	A	A	A	A
Rumia (1)	0,252	A	A	A	B	A
Człuchów (1)	0,246	A	A	A	B	A
Władysławowo (1)	0,245	A	A	A	A	A
Jastarnia (1)	0,242	A	A	A	A	A
Reda (1)	0,234	A	A	A	A	A
Łeba (1)	0,231	A	A	A	A	B
Żukowo (3)	0,229	A	A	B	B	A
Kościerzyna (1)	0,229	A	A	A	C	A
Hel (1)	0,229	A	A	A	A	C
Kobylnica (2)	0,224	A	A	A	A	B
Gniewino (2)	0,217	B	B	A	A	D
Bytów (3)	0,212	B	B	B	B	A
Ustka (2)	0,212	B	B	B	A	C
Sztutowo (2)	0,208	B	B	B	A	C
Słupsk (2)	0,205	B	B	B	B	C
Nowy Staw (3)	0,204	B	C	C	E	B
Nowy Dwór Gdański (3)	0,204	B	B	C	D	C
Kościerzyna (2)	0,202	B	B	B	B	D

Źródło: jak do tab. 1.

Uwaga: wszystkie wskaźniki w raporcie zostały policzone w oparciu o najbardziej aktualne dane z Banku Danych Lokalnych (2012).